

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter nočice isti prostor K 20. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 812, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštno proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Položaj v jadranskem vprašanju.

Belgrad, 27. Iz dobro poučenih krogov javljajo: V teku tega tedna bodo končana predhodna pogajanja z Italijo. Obenem menijo, da se bodo direktna pogajanja pričela začetkom prihodnjega meseca. Kakor stvari sedaj stoje, se bodo pogajanja najbrže vršila v Švici. — „Politika“ piše pod naslovom „Pogovori z Italijo“: Treba je pomisliti na to, da Italija še ni objavila vrhovnemu svetu zveze narodov sporazuma, ki je bil sklenjen med našo državo in Italijo glede razdelitev trgovinskega brodograja Avstro-Ogrske. Zdi se, da bo Italija reševala to vprašanje v zvezi z jadranskim vprašanjem.

Odločitev glede pogajanj v jadranskem vprašanju.

Zagreb, 28. „Narodna Politika“ poroča iz Belgrada, da se bo še ta teden sestali ministrski svet pod predsedstvom regenta, na katerem bo padla odločitev glede kraja in časa pogajanj z italijanskimi delegati. Minister za zunanje stvari dr. Trumbić bo dobil potrebna navodila za pogajanja, obenem pa se bo tudi ponudilo Nikoli Pašiću, naj sodeluje pri pogajanjih.

Protič zmagal v radikalni stranki.

Belgrad, 28. Nekateri listi so poročali, da je nastala v radikalni stranki kriza radi stališča napram ukaznemu zakonu. Medtem se iz krogov radikalne stranke doznava, da o kakršni krizi ni govora zlasti, ker je konferenca radikalne stranke, ki sedaj zaseda v Belgradu, vzela to stvar v pretres in sprejela stališče Stojana Protiča.

Italijanski kovinarji zapuste tvornice.

Rim, 28. V komunikaciji agitacijskega komiteja glede na referendum o rimskem dogovoru zaradi kovinske industrije se veli: Komite pozivlje sekcije, da uredi, da delavci zapuste tvornice od ponedeljka dalje. Delavci bodo počakali, da se prične zopet normalno delo, kar bo najkasneje 4. oktobra. Delavski odbori bodo tvornice zopet oddali industrijalcem, s katerimi se bodo dogovorili o normalni vzpostavitvi dela. Kakor poročajo listi, so delavci zapustili že mnogo tvornic.

Rusko-poljski mir v najkrajšem času.

Riga, 27. Načelnik poljske mirovne delegacije Dombiski je sprejel več inozemskih novinarjev in jim naznanil, da bodo novi ruski mirovni predlogi brez dvoma pripomogli do skorajšnjega sklepa miru.

Pred važnimi dogodki na Irskem.

Pariz, 27. Po poročilu, ki ga je prejel „Matin“ iz Londona, prihajajo iz Irske vedno resnejši glasovi. V Corku je bila včeraj močna eksplozija, a kmalu nato se je čula detonacija in živahno streljanje streljane. Baje je zletela v zrak cela hiša.

Cene v Ameriki padajo.

London, 27. „Times“ poročajo iz Newyorka: Padanje cen blaga v Ameriki se mnogo presoja. Več trdk je naznanilo znižanje cen za 30 do 40 odstotkov. Trgovinski tajnik meni, da se bodo cene še bolj znižale. Ameriški trgovski krogi sodijo, da je dviganje tečajev doseglo svoj vrhunec in da bodo sedaj padali.

DIJASKA DEPUTACIJA PRI MINISTRU PROSVETE.

IDU Belgrad, 27. Danes dopoldne je sprejel minister za prosveto odposlanstvo dijakov, ki so mu ponazorili svoje stališče glede menz in dijaških domov. Minister je obljubil, da se bo zavzel za izboljšanje njihovih gmožnega položaja.

SPLITSKI URADNIKI ZA ZBOLJŠANJE PLAČ.

IDU Split, 27. Danes dopoldne so zborovali uradniki tukajšnje občine ter zahtevali povišanje plače. Če do 16. oktobra ne bodo pristali na njihove zahteve, prično uradniki stavkati.

SVARILO POLJSKI.

IDU Moskva, 27. (Brezlično.) »Pravda« svari v nekem članku poljsko vlado, naj v mirovnih pogodbah, ki jih je Rusija ponovno stavila ne gleda znakov slabosti in naj se od francoskih in angleških zavetnikov ne da zavesti v novo zimsko vojno. Ruski delavci bodo vedeli dati odgovor na novo ofenzivo in

prihodni mirovni pogoji bi se diktirali zapadno od Varšave.

OSTAVKA ŠVEDSKE VLADE ODKLONJENA.

IDU Berlin, 28. (DunkU) Kakor javlja »Vossische Zeitung« iz Kodanija, je švedski kralj odklonil ostavko Brantinga in njegovih kabineta ter ga pozval, naj nadalje vodi državne posle.

FINANČNA KONFERENCA.

IDU Berlin, 28. sept. (DunkU) Listi poročajo iz Brusla: Današnje sejo finančne konference je danes otvoril podpredsednik konference Brand, ki je v svojem poročilu omenjal, kako bi se dalo doseči prihranke. Po njegovem mnenju bi se dalo to doseči z znižanjem volaških stroškov in z znižanjem neproduktivnih izdatkov, dalje z zvišanjem železniških in poštinskih tarifov ter pristojbin za druge javne naprave. Končno se je govornik zavzemal za čimskorajšnje vzpostavitev svobodne trgovine. Belgijski ministrski predsednik Delacroix je dejal, da se mora delati na to, da se gospodar-

Reakcija in naloga proletarijata.

Lahi sede na zasedenem ozemlju trdno. Se na misel jim ne prihaja, da bi zovet odšli. Laška vlada te revolucionarno gibanje, kakor govorijo poročila, goljufivo obšla in te trdna v svoji oblasti. Ogrska reakcija se pripravila na vojno proti Čehoslovski, na Dunaju pa podkupuje javno mnenje v prid krščanskim socialcem in nemškim nacionalcem. Poljska in Ogrska sta popolnoma v rokah francoske reakcije, katere glavni namen je, uničiti sedanjo sovietsko Rusijo. Francozi hočejo dobiti nazaj svoje milijarde, ki so jih pod carjem posodili Rusiji in kateri dolge sedanji množični diktatorji v sovietski nočeli priznati. Iz dokumentov, ki jih te dni objavljajo »Arbeiter Zeitung« sledi, da je na delu velika tajna moč, ki hoče privedi na Dunaj zopet cesarja habsburškega rodu.

Kaj na Jugoslavijo? Pri nas so razmere že hudo nekonolidirane. V Belgradu nimajo sposobnosti, da bi državo uredili in zadovoljili vsled dragine, že obupano ljudstvo. Reakcija se pripravila, da neomejeno zavladna in da odvzame ljudstvu vsak voliv na javne zadeve. Edini nasprotnik te reakcije je že po svoji naturi proletarijat. Ta na danes ni edin, ker so ga komunisti razdvojili. Tudi v Nemški Avstriji so skušali komunisti napraviti zmedo. Toda nemško avstrijski proletarijat ni energično zavrnil. Občudovanja vredno je to nemško avstrijsko delavstvo v svojem ljubaškim boju proti ogrski reakciji in intrigam francoskih kapitalistov. Težko je danes življenje tega delavstva. hritka sta brezposelnost in draginja. Pa vse to ga ne moti, da ne bi ostal zvest do konca, do zmage, svoji socijalno demokratični stranki. Samo res razredno zaveden proletarijat more biti kos takšni veliki nalogi.

Tudi pri nas je reakcija na pohodu. In sicer kar v dveh smereh. Na eni strani je srbska buržoazija, ki pjeni in ki smatra »prečanske« kraje kot okupirane, ki naj plačajo odškodnino za svojo »osvoboditev«. Naraščajoča draginja, nove davščine, nove finančne odredbe — to

jasno in nedvoumno dokazuje. Na drugi strani imamo tudi pri nas agente habsburške reakcije, ki prejemajo denar in navodila iz Švice, delom preko Dunaja, deloma pa od druge. Ljudje že s prsti kažejo za njimi. Naše meščanske stranke se drže dvoumno. Doma obljubljajo zlasti sedale pred volitvami! — vse mogoče in nemogoče stvari, v Belgradu pa ponižno priključijo in molče. Vzemimo le našo klerikalno stranko. Njeni prvaki sede v Belgradu v vladi in podpisujejo brez odgovora trde protiljudske odredbe, doma pa klerikalno časopisje grmi proti tem odredbam. Ali je to pri resni stranki mogoče? Demokrati mobilizirajo za popolno nadvlado srbskega plemena v naši državi in vodijo s seboj na vrhovi natvne »samostojne kmete«, ki ne vedo ne kod ne kam.

Proletarijat na begajo deloma zavestno, deloma pa tudi podzavestno takozvani »komunisti«. Vse njih delo je laž. Kierkoli se jim je doslej slovensko delavstvo zapisalo, je bilo ogroženo in spetano na leđ. Pogledimo le uboge železničarje, v kakšno nesrečo so jih pahili ti ljudje. Komunisti se pri nas zavejo ljudje, ki morajo zgolj ubogati belgradskega povelja, na pri tem niti ne vedo, da so orodje v rokah nastopajoče reakcije.

Slovenski proletarijat čaka težki dnevi. Dvakrat težki bodo, ako delavstvo ne uvidi, da mora združiti vse svoje dele in ude v eno samo močno telo, in sicer takšno, da bo moglo vsled svoje lastne moči reakcijo vrediti ob tla. Komunisti so se izkazali doslej le kot razdirači delavskih vrst: z obrekovanjem in z lažmi so delali v prid in v korist kapitalistov in politične reakcije. Pozivamo slovensko delavstvo, da nastiže se nedavne buržujske hlapce v miru in z mirno zavednostjo, ki ga, ako bodo proletarske vrste složne, gotovo privede do končne zmage, do boljšega življenja in internacionalne vzajemnosti. Sodrugi, ne stajite se težav in trudov, težavje pojdite na delo v trdnem znanju, da vspehi ne bodo izostali. Proletarci, združite se!

Vladi svobodne roke za reakcijo!

Pod tem naslovom je prinesla bratska »Sloboda« članek, iz katerega posnemamo naslednje misli:

Radikalni minister za konstitucijo je izdelal zakonsko osnovo, po kateri bi imela državna vlada pravico, da izda naredbes z zakonsko močjo. Na temelju te oblasti bi tudi mogla izdati zakone, ki bi jih smatrali za potrebne. V njenih rokah bi bila oblast podobna diktaturi naroda. Imenovana osnova je take narave, da so se li uvrle celo meščanske stranke, tako, da se bo moralo preurediti, toda, to je malna tolažba delovnemu ljudstvu, ker je njena ost naberjena baš proti njemu. Zakon obsega samo štiri člene:

1. Pooblašča se ministrski svet, da uredi s pomočjo naredb, ki jih proglasi in podpisuje kralj, vsa nujna in neodložljiva vprašanja, za kateri je drugače odgovorna zakonodajna oblast. Naredbe, izdane na podlagi tega pooblastila, se imenujejo zakonske naredbes in imajo moč zakonov, dokler se zakonodajni paktom ne izmenja ali ukine. Vprašanja, o katerih že obstojno ustavni predpisi, kakor tudi splošna vprašanja o organizaciji države, ne morejo biti predmet tem naredbam.

2. Pooblastilo, ki ga obsega čl. 1, daje ministrstvu pravice do sestanka zakonodajne skupščine. To pooblastilo more že pred tem časom prestat, če Privr. Nar. Pred-

stavništvo to z resolucijo zahteva. Istotako, more Privr. Nar. Predstavništvo z resolucijo ukiniti ali iznemeniti vsake zakonke naredbes, ali v celoti, ali samo neke njihove odredbe.

3. Naredbe, izdane od ministrskega sveta v času od 1. jan. 1919 pa do dneva proglašenja tega zakona in potrepe od kralja, kakor tudi vsi zakoni in začasni ukazi — zakoni, izdani od min. sveta v tem času, proglašeni s kraljevim ukazom in objavljeni v »Služb. Novinah«, se s tem zakonom potrdijo in zadobes zakonsko moč.

4. Zakonske naredbes na podlagi tega pooblastila se proglašajo in objavljajo v »Službenih Novinah« kakor običajni zakoni. V veljavno stopijo z dnevom objave. Če ni v naredbi sami določen drug rok, Ta zakon stoni v veljavo, ko ga kralj podpisuje, a obvezno silo zadobi, ko se objavi v »Služb. Nov.« Za njegovo izvršitev se bodo pobirali predsednik min. sveta, minister za konstitucijo in odgovorni ministri.

Tak je zakonski načrt, toda o njegovi pravi vsebini nas podučijo pisno, s katerim je Markovič napotil narodno predstavništvo k reševanju. Ko je povedal par običajnih fraz, med njimi nekatere o zakonitem boju proti draginji, pravi: »Radi vzdrževanja javnega reda, radi preprečenja vseh delant, ki so v raznih oblikah pripravljena na ru-

šitev države in družbinega reda in rodkopavanja državne avtoritete, je potrebno boriti se z zakonskimi pripomočki prilagojenimi novim odnošajem in novim načinom borbe onih elementov, ki vstajajo proti državi. Radi tega je potrebno izdati primerne zakonske predpise in omogočiti državnim oblastim, da s takimi sredstvi pobližno nevarnost in rušilno delo.« Zatem govori omejeni gospod o ureditvi vprašanja državnih nameščencev.

To grenko »zdravilo« je oslajeno v začetku z bojem proti draginji, a na koncu z brigo za državne nameščence. A namenjeno je pravzaprav vsem onim, ki jih smatrajo buržoazijski možgani kot zastopnike »rušenja države in družabnega reda.« To je: proti razrednozavednemu proletariatu! Če bo socijalistični pokret le količkaj ogrožen, interese kapitalistične družbe in bo skušal odpraviti vse njeno zlo: cvo ti primerne zakona, oziroma zakonske naredbes o »redu in delu«, ki ti onemogoči vsa tvoja upravljena sredstva (odpoved delo, stavko itd.) v boju proti kapitalistični požrešnosti, ki je danes brezobzirnejša kot kdaj prej!

Meščanske stranke so proti temu načrtu le v toliko, v kolikor se boje, da bi ne dale vladi orožja proti sebi, a delavske interese more obvarovati le delavski razred sam. Zato ne moremo ob tej priliki dovolj poudariti, da so ravno neki delavski »zastopniki« — komunisti s svojim delom napeljevali vodo na milo vladne reakcionarnosti. In če se zakon uveljavi, bo to milnava za slava in edini pozitivni uspeh njihove vili akcije, od velikim uspehom socijalne revolucije, ki pospešuje socijalno reakcijo buržoazije proti delavskemu razredu. Oni bodo krivi, če se proletarijat ne bo mogel z rezultatom upreti novega buržijskega zakona, ker so razbili njegovo enotno fronto!

Indija se prebuja.

To, kar največ preseneča v mišljenju današnjega Indijca, je preobrnjenje njegove duševnosti. Množiče se stavke, številna zborovanja na deželi in rastoče gibanje za združitev in sodelovanje indijskih ter muzejskih elementov dovolj jasno pričajo o izromembu v mišljenju naroda. Napredek delavskega gibanja je precejšen, mase niso več tako nesoudeležene in tone kot v prejšnjih časih. Kakor poroča »Modern Review« iz Kalkute, je bilo od marca do maja, v roku 62 dni, nič manj kot 125 stavk, od teh 85 v Bombaju. Ta delavska gibanja so največje važnosti, ne samo radi tega, ker se množijo in zavzemajo vedno večji obseg, ampak, ker pripomorejo zelo mnogo k združenju proletarskih sil in dvigavanju medsebojne solidarnosti.

Delavstvo se je združilo v strokovnih organizacijah s presenetljivo naglico. Negotovitost ekonomskega položaja se ne kaže samo v neurejenosti stavkah, ampak tudi v naraščajočem številu organiziranih zborovanj po delavskih skupinah.

Najvažnejše med temi zborovanji je bilo tisto v Madrasu, ki so se na udeležili odposlanci vseh dežel. To zborovanje prikazuje prve napore obrtnih delavcev, da združijo svoje moči v dosegu boljših življenjskih pogojev proletarskemu ljudstvu. Dosegli so že 12 urni (!) delavnik: četudi se nam zdi taka prihodnja vrlo pomilna, vendar je ljudicu velikega pomena. Delavske skupine se ne pečajo samo z ekonomskimi vprašanji, ampak tudi s političnimi. 20.000 odposlancev se je udeležilo zadnjega »Narodnega kongresa«, številno, ki je brezprimerno v zgodovini indijskega proletarijata in ki nam nazorno označuje njegovo rastočo moč.

stvo z obdavčenjem kapitala ne zamori, temveč pospešuje. Angleški odposlanec lord Chalmers je izjavil, da je omejitve izdatkov le tedaj možna, ako se izvede splošna razorožitev. Italijanski zastopnik je podarjal, da mora država v slabem finančnem položaju, ako je dohodninski davek preamajhen, poseči tudi na imovinskem davku, kakor se je to zgodilo v Italiji. Francoski delegat Yvenol je omenjal, da more finančna konferenca pač dati splošne nasvete, da pa mora biti davčna politika kot taka prepuščena posameznim državam.

NAREDBA O UVOZU IN IZVOZU PODPISANA.

Belgrad, 27. Regent je podpisal naredbo glede uvoza in izvoza, ki jo je izdala vlada. S to naredbo se ukina devizna centrala ter se proglasi dinar za zdravo valuto, tako da se bo odslej vršil nakup v naši državi edino v dinarski valuti. Od tujezemskih valut bodo deponirane samo one, ki so proglase za zdravo valuto. Finančni minister ima pravico nadzorovanja. V naredbi so označeni tudi demarni zavodi v Jugoslaviji, ki bodo posredovali pri izvozu in uvozu.

OBČINSKE VOLITVE V SRBIJI.

Belgrad, 28. Minister za notranje stvari je razpisal občinske volitve v onih kraljih južne Srbije, kjer se radi vpadu Albancev niso moglo izvesti. Volitve se bodo vršile 17. oktobra, in sicer v okrožjih Ohrid, Prizren, Totovo in Peč.

VARSTVENE ODREDBE V BAKRU.

Bakar, 28. Z ozirom na deinstvo, da so se na Reki pojavili 4 primeri kuge, so naše zdravstvene oblasti ukrenile vse potrebne korake opreznosti. Zdravstveni načelnik dr. Lochert je dospel osebno semkaj ter odredil potrebno, da vrše zdravniški-bakteriološki zdravniški - policijsko službo na demarkacijski črti proti Reki. V Bakru samem je ustanovljena ambulančna bakteriološka postaja, v bližini železniške postaje v Bakru pa je določena posebna hiša za karantensko postajo. Na ozemlju zdravstvenega oddelka za Hrvatsko in Slavonijo se dosedaj še ni pojavil noben sumljiv slučaj. Na nrebljalstvo je bil izdan poseben proglas, naj posveča posebno pozornost uničevanju podgan in pazi na snago.

D'ANNUNZIO BO DOLOČEVAL.

Split, 27. Iz Šibenika javljajo, da je izjavil dr. Pini na povratku iz Rima svojim pristašem, da so ga na merodajnem mestu uverili, da bodo imela bodoča pogajanja isti značaj, kakor ona, ki so se vršila v Pailanži. Vsekakor bošta imela zadnje besedo Millo in D'Annunziv.

MADŽARSKA NA BRUSELISKI KONFERENCI.

Budimpešta, 28. Posebni poročevalci madžarske brzojavne agencije javlja iz Brusla: Na konferenco odposlana madžarska delegacija je konferenci izročila pismeno poročilo o finančnem položaju na Madžarskem. Načelnik delegacije dr. Aleksander Ponovics bo danes ali jutri podal obširnejše polasnilo. Madžarski delegati so izdelali o gospodarskem položaju obsežno poročilo, ki nudi sliko težkoč, s katerimi se mora Madžarska boriti.

LISTEK.

Skrivnost "rumene sobe".

Francosko spisal Gaston Leroux.

(Dalle.)

Prvikrat, kot jaz, vidi Friderik Larsan po atentatu v Rumeni sobi, gdično, Stangersonovo. Kot jaz, je tudi on poizkušal postaviti nesrečnici nekaj vprašanj, a ni hotela sprejeti ne nje ne mene. Njemu kakor tudi meni so vedno enako odgovarjali: Gdič Stangersonova je še premlaba, da bi sprejemala, zaslišavanja preiskovalnega sodnika, to že tako preveč mučijo itd. Gotovo je tukaj manikalo dobre volje, pomagati nama pri naštem nasledovanju: meni se ni zdelo to prav nič čudno, tembol je pa osunilo Friderika Larsana. Res je, da sva imela o zločinu popolnoma različne nazore...

Jokalo se... Globoko v moji duši pa gori le ena misel: Rešiti njo!... rešiti jo, čeprav je sama proti temu! rešiti jo in ne to kom-

ZA USTVARITEV ZVEZE JUŽNO- IN VZHODNO-EVROPSKIH DRŽAV.

Varšava, 28. V Varšavo so dospeli nastopni poljski poslaniki: Pile iz Prage, Sembek iz Budimpešte, Skrzynski iz Bukarešte in Jodko iz Carigrada. Njih prihod je v zvezi z načrtom dr. Beneša glede Male antante in z namero Take Jonesca, združiti vse države med Baltskim in Egejskim morjem v eno zvezo. Razgovori bodo trajali nekaj dni.

SKLICANJE LITVANSKO-POLJSKE KONFERENCE.

Vilna, 28. Kakor poroča litvanska brzojavna agentura, je poslal poljski minister za zunanje posle litvanskemu zunanemu ministru noto, po kateri se sklicuje konferenca litvanskih in poljskih zastopnikov v Suvalki na dan 29. t. m. Litvansko ministristvo je izjavilo, da bo odpisalo v Suvalki poslance in ravnotežila poljskega departementa Belutlia.

PROTEST PROTI POLISKEMU IMPERIALIZMU.

Kovno, 28. Po poročilu litvanske brzojavne agenture je bilo povodom poslednjega poljskega napada tukaj veliko zborovanje, kjer se je sklenila resolucija, v kateri se veli med drugim: Navzlic vedni pripravljenosti naše vlade za mir in ob bridkem nesmotovanju želta zveze narodov, so Poljaki nenadoma pričeli napadati litvansko ozemlje ter s tem kršili nevtralnost. Danes v Kovnu zbrana večšostozlava množica protestira proti nečuvnemu zatiranju svobode in neodvisnosti po polskem imperializmu.

SWINEY UMIRA.

London, 28. Corški župan Mac Swiney umira. Danes ga je obiskal nadškof Mannix in ga delal v sveto oile.

LIUDSKO ŠTETJE NA POLJSKEM.

Varšava, 27. Seia ministrskega sveta ki se je vršila danes pod predsedstvom Witosa, je obravnavala vrašanje splošnega ljudskega štetja. Štetje mora izvesti minister za notranje stvari.

RUSKO - POLJSKA VOJNA.

IDU Dunaj, 27. (DunKJ) Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Stanislavova z dne 26. t. m.: Novi uspehi generala Polivanova so boljševike med Bugom in Dniestrom prisilili, da nadaljujejo svoj umik proti vzhodu. Zavzeli smo mesto Proskurov.

IDU Varšava, 28. (Brezlično.) Frontno poročilo od 27. t. m.: Južno od Pripieta je položaj neizpremenjen. Severno od Pripieta se vrše za nas ugodni boji. Sovražnik se na vsel fronti umika. Tu na tam se trdovratno ustavlja. Naše čete se bližajo reki Tari. Naši oddelki so prodrli do reke Niema, naša konjenica pa je prišla pri Lidi sovražniku za hrbet. V ozemlju Suvalki je obhrestlevala sovražna artilerija naše postojanke.

IDU Varšava, 28. Poročilo s poljske fronte: Zavzeli smo Rokitno in prodrli preko prekopa, ki veže Dniester z Bugom, zasedli več mest in ušli 1500 rdečih vojakov. Somišljenikom! Sodrue!

Moskva, 28. Frontno poročilo od 27. t. m.: 30 vrst južnovzhodno od Slonima in vzhodno od Kobrina kralni boji. Ob Pripetu izvidno delovanje 20 vrst severnovzhodno od

Rowna smo zasedli nekatere kraje. Zapustili smo Proskurov. Pri Starokonstantinovu boji s sovražno konjenico.

Nemiri na Irskem.

London, 28. V Belfastu je prišlo do novih spopadov med pristaši obeh veroizpovedanj, pri čemer je bil 1 policist ubit 1 policist in 2 civilista pa ranjeni. Po noči je kakih 100 oboroženih ljudi napadlo glavno policijsko barako, pri čemer se je razvilo srdito streljanje. Pri policijskem patroliranju v Dublinu je bil aretiran član sinfajnovskega parlamenta. Govori se, da je bilo policiji iz Belfasta sporočeno, da bo za vsakega ubitega policista usmrčen odličen član sinfajnovcev.

WRANGLER PRODIRA?

Kodani, 28. Po brzojavki iz Sebastopola je general Wrangel napadel boljševike severno od Aleksandrovsk. Več boljševiških oddelkov je kapituliralo. Končenica generala Wrangla je prekorčila Dniester in je zasedla več mest v gubernijah Poltava in Jekaterinoslav.

ANTARKTIČNA EKSPEDICIJA.

London, 27. Danes je odpotovala antarktična ekspedicijska pod vodstvom Copesa. Potovanje bo trajalo sedem let.

Naše meščansko časopisje.

Naše meščansko časopisje je zopet pričelo lov za frazami, za besedami in za terorizmom, ki naj napravlja med volilci zmešnjavo in nejasnost v pojmovanju o pomenu volitev. Nekateri postavljajo v ospredje monarhijo, to so liberalci, drugi avtonomijo, to so klerikalci. Mi, socialni demokrati smo seveda po svojem programu republikanci, torej tu je jasna črta, ki o njej pač ni treba razpravljati sedaj, ker je to že povsem znana stvar, o katerih v vsak politični abecedar, kar pomena. Če bi hoteli razpravljati o teh stvareh, bi sicer obravnavali s pridom, ker organizacija te nove države, uprave ni tako enostavna stvar, ni beseda, marveč je problem širšega pomena. Toda naše meščanske stranke so mnenja, da zadostuje, če se začne med volilce govoriti, beseda, da oddajo pri volitvi svoje glasove za stranke, ki so doslej gospodarile in komandirale v Belgradu in v Sloveniji.

Razsodno volilstvo pa s takimi parolami ne more biti zadovoljno. Dejstva, dejanja, gospodarske in socialne razmere, politične svoboščine, to so tiste stvari, ki so nas izmislile v teh dveh letih svobodne domovine, da po tej poti naša domača politika ne sme iti. Delali so in delali, mi smo protestirali, protestirali so tudi oni (proracun) v Belgradu so se nam pa smejali radikali, narodni klubovci, naši klerikalci in liberalci in mi pa lezemo še danes v vedno večjo bedo. Življenske razmere, ki jih imamo danes, so neznosne in bodo pod režimom te gospode, ki vidi le sebe, ne pa ljudstvo, le še bolj neznosne, če bi ta gospoda dobila popolno oblast in prevlekl vpliv v narodni skupščini.

Zaradi tega je potrebno, da preide volilni boj k stvarnosti. Volilci, ki bodo 28. novembra oddali svoje glasove, se bodo obodili sami, če ne bodo prav volili. Danes gre za vprašanje: ali smo zadovoljni s sedanjo upravo, s sedanjim državnim gospodarstvom, s sedanjim razmerami? Če smo, potem volimo to gospodo, ki vlada doslej, če pa nismo, pa oddajmo pri volitvah v konstituantno svoj glas za socialno demokracijo, ker le tedaj se bodo izboljšale razmere. V državi je namreč treba energične roke, ki odpravi vso dosedanje korupcijo, ki izžema ves narod. Te energične roke pa v meščanskih vrstah ni, ker se te stranke same rede ob korupciji.

Politične vesti.

+ S teboj igrajo na borzah pripadniki onih strank, ki danes vladajo. Za denar kupijo od tebe, še enkrat dražje prodajo. Ne samo za pridelek, tudi za delo te ogoljufajo, zastoj si dela, če vidiš, da gre gospodarstvo v propad, kljub delu. To pa gre v državi, kjer vlada reakcija kot v Jugoslaviji. Mogočniki navzgor, ubogo ljudstvo v bedo, navzdol. Pokažimo, da bo proletarijat na deželi in v mestu enkrat igral s svojimi glasovi na volilni borzi, da bodo šli kapitalisti navzdol in proletarijat s svojo pomočjo iz bede navzgor, ko bomo volili »rdeče socialiste«. Pokažimo, da znamo na volilni borzi tudi mi prav dobro igrati!

+ Agrarno reformo je menda v Jugoslaviji nemogoče izvesti. Kakor da bi sploh tega vprašanja ne bilo treba, tako so danes liberalci in klerikalci o tem molčali. Ko bo šlo za vaše glasove, da jim jih daste, bodo o agrarni reformi govorili, ko bodo vladali, bodo na to pozabili. Zato pa ubogo ljudstvo, voli svoje sotrpine, ki so od nekdanj prelivali kri za tvoje želje, tem zaupaj, te izvoli, da bodo lahko končno, tebe ljudstvo — osvobodili. To bodo zastopniki Kmečodelavske zveze.

+ Sodrugi Renner o razmerju Avstrije do Madžarske. Socialno demokratična stranka v Avstriji prireja sedaj predvolitvam mnogoštevilne in siljane shode. Ob priliki nekakega takega shoda je sodrug Renner govoril z ozirom na to, da »Arbeiter-Zeitung« ravno te dne na podlagi nepobitnih dokumentov razkrinjuje intrigantsko monarhistično propagando madžarske vlade potom avstrijskih klerikalcev, tudi o razmerju Avstrije do Madžarske. Izjavil je, da avstrijska država pod nobenim pogojem ne more več trpeti monarhističnih zarot. Avstrija hoče z vsemi nasledstvenimi državami mirne sosesčine. Avstrijsko delavstvo se bo do skrajnosti borilo zoper monarhistične nakane in zoper vojno politiko. Od Madžarske pa mora Avstrija dobiti še Zapadno Madžarsko, ki je nemška pokrajina in ki poleg tega pripada Avstriji tudi po st. germainski mirovni pogodbi. Srednja Evropa je danes kakor svoj čas Balkan, kjer zadostuje Iskrice, da se vname. Mahinacije madžarskega imperijalizma so za srednjeevropski mir silno nevarne. Podcenjevanje nevarnosti monarhistične zarote s strani Madžarske bi bilo skrajno nevarno tudi za vse ostale nasledstvene države.

+ Nov tiskovni zakon v Avstriji. Sodrugi Ansterlitz je izdelal pravkar nov tiskovni zakon, ki je od prejšnjega znatno izpopolnjen.

+ Čehi proti moskovskemu programu. Dne 26. t. m. se je otvoril v Pragi kongres socialistične strankarske leve, na katerega je došlo 328 delegatov, največ iz Slovaške in karpatskih krajev. Od teh se je samo mali del izrazil za moskovski program, medtem ko so proti odboru stranke socialni demokrati vztrajali na svojem stališču, da ne odobravajo tega programa in da zahtevajo brez fraz, naj se socialisti odrečejo tretji internacionali.

+ Bivši avstroogrodski zunanji minister grof Czernin bo kandidiral v I. dunajskem volilnem okraju.

+ Kakšen bo rusko - poljski mir. V novih navodilih, ki jih je prejela ruska mirovna delegacija v Rigi, izjavlja sovjetska vlada, da mora priznanje neodvisnosti Ukrajine, Litvanije, Bele Rusije in Vzhodne Galicije po Poljski in Rusiji tvoriti podlago za bodočo mirovno pogodbo. Zastopstva, ki so si jih izvolile te države, se morajo priznati. Glede Vzhodne Galicije naj odloči ljudsko glasovanje, pri čemer pa prihaja v poštev le ono prebivalstvo, ki res dela. Ako Poljaki ne bi pristali na to, potem predlaga ruska vlada, naj ta vprašanja ostanejo odprta in naj poljska vlada vzame na znanje, da se Rusija odrekla zahtevi po znižanju poljske vojske, oddala orožja Rusiji, postopni odpravi vojne industrije in po prepustitvi železnice Volko-

vijsk - Grajevo. Rusija je še vedno pripravljena, skleniti premirje in predhodni mir ter med Poljsko in Rusijo priznati mejo, ki poteka precej vzhodnejše kot ona, ki jo je določil vrhovni svet. Ako bi poljska vlada zavrnila to ponudbo, potem bi po mnenju ruske vlade s tem izjavila, da si želi zimske vojne. V tem primeru ostanejo ravnokar navedeni mirovni pogoji v veljavi le do 5. oktobra.

Dnevne vesti.

Sprememba pri našem listu.

Te dni vstopi v naše uredništvo kot šefredakter sodrug Erbin Kristan, ki bo list podpisoval kot lastnik in izdajatelj. Kot odgovorni urednik napram oblastem bo podpisoval naš list sourednik sodrug Maks Žagar.

Demokrati se pripravljajo!

Kakor razberemo iz demokratiških listov, se demokrati pripravljajo na to, da sklenejo s samostojno kmetiško stranko volitveni kompromis v svrhu skupnega nastopa pri volitvah. Snubijo v ta namen tudi takozvane narodne »socialiste«. Kaj bo storila samostojna kmetiška stranka, o tem se še le-ta ni izjavila. Meščanske stranke se pripravljajo! Pripravi se tudi ti, industrijski in kmetijski proletarijat, da ob volitvah z združenimi močmi nastopiš zoper združene kapitaliste, zoper združene guli-kože!

Pekovskim pomočnikom v vednost.

Nekaterim pekovskim mojstrom po Sloveniji ne gre v glavo prepoved nočnega dela v pekovski obrti. Posebno v Ljubljani jim gre oblast na roko in jih ne kaznuje, kakor bi bilo potrebno kljub ovadbam, katere dobi z natančnimi podatki, kako in kdaj delajo v nočnih urah. Obrtno oblast (prva inštanca mestni magistrat ljubljanski) pozivljamo, da takoj izvrši in da potrebno lekcijo takim mojstrom in jim takoj odtegne obrtno pravico. Nekaj molster celo govori, da če je tudi vsak teden kaznovan za 100 kron, ne škoduje nič. Zato pozivljamo vse delavstvo, da kontrolira vse pekarnice ne samo v Ljubljani, temveč tudi v okoličih po deželi ter v drugih mestih in trgih Slovenije in vsak slučaj nočnega dela naznanijo okrajnemu glavarstvu, na magistratu pri obrtni oblasti ali pa pri obrtnem nadzorništvu v Ljubljani in Celju. Pozivljamo pa po poverjeništvu za socialno skrb, da gre trpinom pekovskim pomočnikom na roko in enkrat za vselej radikalno odpravi nočno delo v pekovski obrti. Ako se le nočno delo odpravilo v Mariboru že pred vojno — brez zakona in naredbe, zakaj bi ga tudi drugod sedaj, ko obstoji naredba, ne vpotevali. Ako to ne bo pomagalo, bo moralo pekovsko delavstvo vse Slovenije govoriti odločneje.

Vestnik Svobode.

Člane in članice »Svobode« obveščamo, da se bo članarina nasledje pobirala na domu. Prosimo, torej one, ki so s članarino zaostali, da jo poravnajo. (Ljubljana.)

Danes zvečer je dramatična vaja ob 7. uri zvečer. Igralci naj se zanesljivo udeležijo. (Ljubljana.)

Dramatični odsek rabi za prirejanje predstav razne rekvizite, tako razne posode, kozarce itd. Prosimo sodruge, če imajo doma take stvari kar se več ne rabi, da nam darujejo. (Ljubljana.)

Svoboda v Celju priredi v soboto, dne 2. oktobra v prostorih hotela Union veliko vinskih trgovcev z godbo in plesom. Vstopnina 8 K. Vsak, ki se hoče dobro zabavati in pocieni grozdje krasti, naj ne pozabi priti ob 7. uri zvečer po vstopnico, ako bi je ne bil vzel že prej v predprodaji v konzumu in pri zaupnikih.

Ko prečitete »Naprej«, ga oddajte Vašim prijateljem!

očem, vkljub vsem očem — da le morilec ušel skoz skrit izhod, ki ga le on pozna.

— Ker grad pozna, mi pravi: prav dobro ga pozna...

— Možakar je precej velik, krenko in fino razvit...

— Razvit, kot je... mrmra Fred...

— Že razumem, pravim... a kako si na razlagamo rdečkasto brado, rdečkaste lase?

— Preveč brade, preveč las...

Vse umetno, zavrne Friderik Larsan.

— To se hitro reče... Vi se vedno mislite samo na Roberta Darzaca...

— Ali se res ne morete ločiti od te misli?... Prepričan sem da le on nedolžen...

— Tem boš! Tudi jaz to želim... a v resnici vse ga obtežuje...

— Ali ste zapazili stopinje na preprogi?... Pridite pogledat...

— Videl sem jih... So elegantne stopinje.

— To so stopinje Roberta Darzaca: ali morete zanikati?

— Res, tu ni nobene znote...

— Ali ste zapazili, da ni nobene sledu o stopinjah, ko je odšel? Ko smo pregledali zločinca, ni zamislil za seboj nikakega sledu...

— Neznanelec je ostal v sobi morebiti več ur. Blato in megovi črevlji se je posušilo, in tikel je pred nami po orstih s tako hitrostjo... bežati smo ga videli... slišali ga pa nismo...

V hibu prekinem to za natu nevredno, brezkončno, brezsmiselno prerkanje. Opozorim Larsana, naj poslušaj:

— Tam spodaj... nekdo zapira vrata...

Vstanem: Larsan gre za menot: prideva v grajsko pritličje, stopiva ven v noč. Popolnem Larsana do prizidane sobe, ki je ravno pod oknom prečne galerije. S prstom pokazem na ta zaprta vrata, ki so bila še pred kratkim odprta, in pod katerimi se svetlika luč.

— Čuval, pravi Fred.

— Poldiva tla, mu šepnem.

(Dalle prthodnič.)

Dnevna kronika.

Korošci v Ljubljani. Včeraj ob poludnevju dopoldne je pripeljal vlak iz Koroške množične izletnice iz Bistrice v Rožu, iz Rožeka, Vetrinji, Zrelca, Ledence, Sel itd. Mnogo izletnikov je bilo v narodnih nošah. Glavne ulice v mestu so bile okrašene z zastavami. Izletnike, ki so jih poleg občinstva pozdravili tudi oficijelni zastopniki, je spremljala godba. Ljubljanska ljudska šolska mladina ta dan ni imela šole, ker je v mnogobrojnem številu šla pozdravljati došle izletnike. Popoldne in proti večeru so se vršile prireditve pred Narodnim domom, nakar so med živalnimi ovacijami izletniki odšli zopet na Koroško.

Afera molarjev. Kakor smo že pred mesecem obširno poročali, je ljubljansko okrajno sodišče razpravljalo o senzacionalni aferi ponarejanja živil, zlasti moka, kateri aferi je bil glavni stebel znan, "rodoljub" veletrgovca z žitom Ivan Knez. V tej aferi je bilo nekaj trgovcev že obsojenih, nekateri, med njimi tudi glavni ponarejevalec Ivan Knez, pa še čakajo na sodbo. Nekateri trgovci in peki niso bili zadovoljni s sodbo in so se pritožili. Ljubljansko deželno sodišče je včeraj razpravljalo o treh pritožbah. Potrdilo je sodbo prvega sodnika v zadevi Matka Sokliča na kazno 100 K, Pečku Fridrichu Pauru in trgovcu Hinku Štamcarju pa je znižalo kazno od 300 K na 100 K. Posebno zanimivo je bil zagovor peka Fridricha Paura, ki si je sestavil kratak, jednat zagovor, češ, da njega ne zadene nobena krivda, ker je Knezu zaupal in je še le videl, da je moka slaba, ko je bil krul pečen. Pek Paur in trgovca Štamcar pa sta si prihranila 200 K, ker nista pripeljala seboj dragih zagovornikov.

Konec stavke tramvajskih uslužbencev. Včeraj ob 1. uri popoldne so uslužbenci ljubljanske tramvajske železnice zopet nastopili delo. Vodstvo železnice je delo ugodilo njih zahtevam.

Volilni senat pri celjskem okrožnem sodišču je sestavljen sledeče: predsednik dvorni svetnik dr. Jos. Kotnik, člana dež. sod. svetnika dr. Dovgan in dr. Žihar, namestnika dež. sod. svet. dr. Levičnik in dr. Flerin.

Popravek. V številki 217. »Napreje« z 21. t. m. se je vrnila v »Banko« volilni red za konstituante stvarni pogrešek. Točka 4, b se mora glasiti: Tisti, ki so bili obsojeni zaradi kakšnega nepolitičnega hudodelstva na večjo kazno kakor pet let, ako od dneva, ko so kazni prestali, do 25. septembra 1920 še ni preteklo 10 let. Ako pa je bila kazna za hudodelstvo manjša kakor pet let, mora preteči pet let od prestopanja kazni do 25. septembra 1920. leta

Po svetu.

Ljudska predavanja dunajske univerze. S 1. oktobrom t. l. prično profesorji dunajske univerze po raznih okrajih mesta z ljudskimi predavanji. Predavali bodo o vseh mogočih strokah znanstva (N. pr. o ženitbenem pravu, o astronomiji, geologiji, cerkvi in državi, novejši francoski politični literaturi itd.). Na tem polju naj bi se kaj kmalu tudi pri nas začelo delovati.

Protidraginski nemiri na Dunaju. Na dunajskih trgih je prišlo v soboto radi previsokih cen raznim živilom do hudih ekscesov. Različna množica je oplenila več stožnic, stražniki, ki so hoteli ljudstvo pomiriti, so bili dejansko napadeni.

Prebrisani voljci. Na Dunaju so aretirali več mladih goljufov, ki so mestu čokolade prodajali pesek. Kupcu so pokazali zaboj, v katerem pa sta bili samo dve vrhni plasti čokolade, spodaj pa je bil pesek in ilovica. Na ta način so oslepili mnogo trgovcev in veržnikov.

Madžarska član zveze narodov. »Berliner Tageblatt« javlja iz Bazla: Kakor se poroča iz Londona, je poslanec Zedinjenih držav Davis v svojem razgovoru z zastopnikom lista »New York Times« izjavil, da bodo Nemčija, Avstrija in Madžarska v kratkem sprejele v Zvezo narodov.

K »napadu« na Morganovo banko. Sedaj je priznal nadzornik pri neki bližnji novi stavbi, da se je zgodila nesreča vsled eksplozivne voza z dinamitom. Torej le radi nemarnosti spremljevalcev. S tem odpadejo vse tendencijsne domneve ameriških ekscentričkov, ki jim nismo verjeli že prvi dan ne.

Stanovanjska beda na Angleskem. Ministrstvo za ljudsko zdravje je javilo, da mu je sporočilo do 27. marca 1553 občinskih oblasti o stanovanjskem pomanjkanju in stavilo tozadevne predloge. Načrtov za zgradbo novih hiš je bilo 161.837, med temi 79.563 od stavbnih podjetij. Ker pa se je zgradilo do sedaj 52.031 hiš, ostane še kakih 80.000, tako, da se morejo stanovanjske razmere označiti še vedno kot zelo nepovoljne.

Palestinski izseljenci v Nemški republik. Zionsistične organizacije so dunajski vladi sporočile, da bo zavzel prehod židovskih izseljencev skozi avstrijsko ozemlje v najkrajšem času največji obseg. Vselej tega je vlada zapovedala podrejenim oblastim, naj nikar ne dovolijo, da se ustavijo ali nastanijo izseljenci v mejah republike, ker je med njimi mnogo takih, zlasti iz severovzhodnih držav, ki

(ne tri leta); ako pa so bili obsojeni radi pregreška ali prestopka tatvine itd., pa tedaj nimajo volilne pravice, če od dneva prestane kazni do 25. septembra 1920 še niso pretekla tri leta. —

Popis perperov. Finančni minister je odredil popis perperov v Črni gori ter v območjih okroglih v Hercegovini. Popisovalo se bo najprej pri denarnih zavodih, nato šele pri zasebnikih.

Za potovanje v Bosno in Hercegovino ni zanemarljivo več potrebno posebno dovoljenje policijske oblasti, temveč veljajo splošno obstoječi predpisi za potovanje v ozemlju SHS.

Ministrstvo za prosveto je dovolilo Srbski Matici v Novem Sadu 20.000 K kot fond za ustanavljanje narodnih knjižnic in za prirejanje predavanj s skloptikom. Istotako bo Srbska Matica v to svrhu dobila tudi kinematograf in zbirko knjig ministrstva prosvete. Matica bo pričela s svojim delovanjem v Bački, Baranji in Banatu.

Ministrstvo za agrarno reformo je koloniziralo v Vojvodini 1000 dobrovoljcev, v Macedoniji pa 800.

Dan čiščenja na Hrvatskem bo 20. oktobra. Poverjenstvo za javno zdravje je odredilo, da se mora ta dan po vseh mestih, tržnicah, po ulicah in javnih lokalih, po delavnicah, delavskih stanovanjih, tvornicah, šolah, trgovinah, postajah, kolodvorih itd. po predpisih poverjenstva vse pomesti in pomiti ter desinficirati (razkužiti).

Tiskarski škrat nam je seveda zopet pomagal. V našem včerajšnjem listu »Le-pa« nam je v 2. koloni, 8. vrsta spodaj, pristregel besedo, ki se mora glasiti »uveljavila« in ne »obveljala«; dalje v 5. koloni, 13. vrsta spodaj, je nečuvno bedasto »popravila« celo besedo v stranskem stavku, ki je hotel reči »Toliko glasovno kot igralstvo in ne »pevsko«, iz česar sledi, da ne pozna hudoba niti najprimitivnejših pojmov logičnega mišljenja; v rubriki »Po svetu«, pa nam je dodal prav po nepotrebnem v 2. koloni, 3. vrsta spodaj, celo verigo besed od »v Očtovi dvorani itd.« naprej, kar je seveda brezsmiselno. Na drugih mestih naj ga pa naši potrepeljivi bralci sami udarjo po zločinskih rok! Priloga delavnica v Ljubljani in stanovanjska beda. Priloga delavnica bo primerno prenamerila in jo baje porabil za umobolnico, ker primanjkuje prostora na Studencu. Zakaj stanovanjski urad ne poseže tu vmes in preskrbi rajši za stanovanja? Umobolnica je lahko izven mesta, mnoge stranke, ki so v vagonih, pa bi dobile na zimo pošteno streho, kot jo imajo sedaj po vagonih in drvarnicah! Tu se izkažite!

Priloga delavnica v Ljubljani in stanovanjska beda. Priloga delavnica bo primerno prenamerila in jo baje porabil za umobolnico, ker primanjkuje prostora na Studencu. Zakaj stanovanjski urad ne poseže tu vmes in preskrbi rajši za stanovanja? Umobolnica je lahko izven mesta, mnoge stranke, ki so v vagonih, pa bi dobile na zimo pošteno streho, kot jo imajo sedaj po vagonih in drvarnicah! Tu se izkažite!

Jim služi odhod v Palestino le kot izgovor, da se lahko nemoteno naselijo po drugih državah. Živil izseljenci ne bodo dobivali v Nemški Avstriji, zato si jih morajo sami s seboj vzeti.

Židje se selijo v Palestino. Zionsistične organizacije so obvestile avstrijsko vlado, da se bodo v teh dneh pričeli množični židje seliti preko Avstrije v Palestino. Avstrijska vlada je z ozirom na to odredila, da se strogo pazi na to, da se ti židje pri prehodu skozi Avstrijo ne naselijo v Avstriji. Živila bodo židje morali sami imeti s seboj.

Kulturni vesnik.

Dramatični odsek »Svobode«. Vprizori v nedeljo, dne 3. oktobra dramo v treh dejanjih: »Kralj na Betanlevi«, spisal Ivan Cankar. Vstopnice se daje v prodajalni konzumnega društva na Glincih in v tajništvo »Svobode«. Opozorjamo tudi na to, da mladina pod 14. letom nima dostopa k dramatični predstavi. Za mladino se bodo vršile posebne predstave pozneje ob nedeljah popoldne.

»Faun« na delavskem odru. V nedeljo 26. t. m. je priredil ljubljanski dramatični odsek »Svobode« na Glincih prvo predstavo: Knoblaehovo komedijo »Faun«. Vsakdo, ki je že videl lepoto te igre in vso njeno komplikiranost v predstavljanju, je moral reči, da je bila naravnost izborna predvajana. Toliko tehničnih zaprek, kot jih je imel »Svobodni« odsek, more premagati le oni, ki ima tako voljo kot jo imajo naši diletanti. Majhen odrek, brez potrebnih tehničnih sredstev, nikjer prostora za vaje in niti časa za učenje, pa sorazmerno tako dobro izpeljati, ni nikakoli lahka. Ali kdor hoče, ta more. — Tudi vloge so bile primerno razdeljene in dasi so bile po nekoliko pomanjkljivosti, so te posamezni igralci s svojim življenjem v igro vse zakrili. Faun se je posebno odlikoval, tudi lord Stonbury in lady Aleksandra sta bila dobra. Sploh so se izkazali vsi; nekaterim bo treba le še več rutine, potem pa pojde. — Dvorana je bila nabasano polna; veliko občinstva je moralo počakati na prihodnjici. Ali opažali smo, da nekateri obiskovalci naših prireditev za nje še nimajo smisla, sicer bi namreč med igro ne bilo tako glasnega govorjenja. Očitno so pa tudi prišli gotovi ljudje nalašč, da motijo mirne poslušalce; toda prihodnjici se z njimi pomenimo drugače. Ostalo je bilo dobro. Tamburaški zbor glinške »Svobode« je kot vedno — tudi tokrat svoje izbrane kose iz-

vajal precizno. — Svobodni kličemo: Le tako naprej po krasno začrtani poti do izobrazbe od vseh popolnoma zapuščenega proletarijata! Vse morebitne zapreke premagajte z vstrajnostjo in voljo. To imate Zato: na delo!

»Trovatore«: Muzika za cele italijane, predstava pa še za nas ne. — »Glumaci«: Zenjalna muzika na duhovito zamišljeni libretto. Tudi s predstavo smo lahko zadovoljni. G. Mohorič je priskočil pa menda v skrajni sili na pomoč. — »Gozdne vile«: Gospa Polakova zasluži pač več zanimanja od strani neklih gledaliških kompetence. Škandal, da ji niso preskrbeli boljše scenarije! G. Pohan, od baleta bi pričakovali po dveletnem prakticanju več, mnogo več! Nismo videli, da bi imela kako plesalka (izvzemši morda gđ. Chladkovo in druge kratke še kakšno) kaj takozvanega »spoštovanja do umetnosti«. — »Kraljica lutke«: Boljših baletnih del seveda iz nemarnosti ne izberemo. — »Faust«: Ne muzike, ne teksta — ne predstave; pa smo lani že tristočistočkrat povedali, kako bi se dale preprečiti nenadno odpovedane predstave. — »Hofmannove pripovedke«, »Rigoletto«, »Mignon«, morda tudi »Ksenija« itd. še niso dali, zato smo z veseljem konstatirali, da nam predlanski novitet ne bo še tako kmalu vrag vzel. Repertoar ne moremo priobčiti, ker še nismo dobili (danes v torek!) »Gledališkega lista«. Živio, mi jadrmo!

Iz gledališke pisarne. Radi smrtnega slučaja v družini nekega igralca, ki ima važno vlogo, se repertoar v dramatičnem delu četrtek, dne 30. septembra Pygmalion, red C; petek, dne 1. oktobra Pygmalion, red E. Igrala bo ruska dramska družba G. Muratova. Da bo občinstvo predstavi lahko sledilo, bodo na razpolago obširni izvlečki vsebine.

Kratka srbska gramadka in štanka. Sestavil dr. J. Mencej. Cena 10.80 K. Dobi se povsod. — Dr. Mencejeva gramadka je sicer res kratka, ali na 30 straneh obsega veliko gradiva, da jo lahko priporočamo. Zlasti primeren dodatek je štanka v latinici in cirilici. Tudi za učenje cirilice je dovolj preskrbljeno; priobčiti fotografiji dveh pism v cirilici je bila dobra misel za hitro priučenje srbohrvatskega jezika bo vsakomur dobro služila. Tudi cena ni za 68 strani previsoka.

Gospodarstvo.

Terjatve pri Avstro ogrski poštni hranilnici. »Pravda« piše: V finančnem odseku se je razpravljalo o dejstvu, da imajo oni Jugoslovani, ki so prej pripadali Avstro - Ogrski, še sedaj mnogo terjatev pri avstrijski in pri ogrski poštni hranilnici. Terjatve naših državljanov pri dunajski poštni hranilnici znašajo v četrtem razredu do 15 milijonov kron, na vložkih pa 12 milijonov kron, vsega skupaj torej 27 milijonov kron. V Budimpešti imamo terjatev za 28.000 K. Naloga diplomatske intervencije bo, da se te zahteve in terjatve likvidirajo.

Vladna pomoč ribičem. Ministrstvo prehrane in obnove je naročilo v Franciji znatno količino materijala in orodja v vrednosti 25.000 dinarjev. Ministrstvo je to odstopilo našim ribičem na Jadranu. Ta pomoč ne bo veliko koristila ribičem. Za 25.000 dinarjev ni mogoče nabaviti mnogo več od dveh ribiških mrež.

Svetovna žetev pšenice v letu 1920. Poročilo mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu poroča: V Severni Ameriki se računa, da znaša žetev 28.9 milijonov ton, napram 30.9 v l. 1919. in 29.3 povprečno v letih 1914—1918. Žetev v Belgiji, Španiji, Italiji, Švici, Kanadi, Indiji, Alžiru, Egiptu, Maroku in Tunisu se računa na 48.9 milijonov ton, a 1919. l. je znašala 49 milijonov ton, v letih 1914—1918. povprečno 50.1 milijona ton. Madžarska poroča, da njena žetev znaša 930.000 ton. Iz drugih držav ni natančnih podatkov; žetve se pa označujejo za dobre v Bolgariji, Danski, Franciji, Luksemburgu, Nizozemski, Romuniji, Švedski, za povojne pa v Nemčiji, Škotski, Irski, Poljski in Čehoslovski; za slabo je označena žetev v Angliji in v Walslobo. Nadalje poroča institut, da je žetev bombaza v Ameriki cenjena na 2.7 milijona nov ton, t. j. za 10 od sto več kot lanske leto, a pridelek sladkorne pese na 8.1 milijona ton, t. j. 39.4 od sto večji kot lanske leto.

Avstrijski predujem. Uradno se poroča: Reparatcijska komisija je v svoji zadnji seji razpravljala na predlog avstrijske vlade glede izvedbe note, ki se nanaša na predume Avstriji. Ti predlogi so se pretresali zelo liberalno. Komisija jih bo zelo upoštevala. V brzojavnem proglasu zvezi organizacij dobrodelnih naprav v srednji Evropi opozarja predsednik sir Good na škodo, ki jo je poplava napravila na Solodni, in prosi za dovoljenje darov nagraškom, da je takoj potreben znesek 50.000 funtov, da se ublaži najhujša beda.

Čehoslovška lahko izvaža les v Ameriko. Po poročilu čehoslovškega ministrstva za trgovino zvezi čsl. industrije, je sedanja cena za 1000 stopenj desk 60 dolarjev, medtem ko znašajo stroški fob. Hamburg 48.28 dolarjev, tako da znaša dohodek 11.72 dolarjev. Z vožnjo po jadrnici bi se lahko prihranilo še trije do 4 dolarji pri 1000 stopinjah desk.

Direktni vozovi iz Čehoslovške v Jugoslavijo. Z ozirom na velike težave v izvažanju iz Čehoslovške v Jugoslavijo in Italijo, je odredilo čehoslovsko ministrstvo železnice, da se uvedejo pravilni direktni vlaki iz Budjevice, Breslave in Slovaške preko Maribora, Trbiža in Brenerja. Isto ministrstvo je odposlalo veliko število uradnikov v Avstrijo, kateri imajo nalog paziti na nemoten in hitri prevoz čehoslovških vlakov v Jugoslavijo in Italijo.

Fijasko nemškega monopola na špirt. Nemci so v veliki nadi vpeljali monopol na špirt, misleč, da bo prinašal državi letno vsaj eno milijardo mark. Sedaj so pa spoznali, da jim ne donaja samo nobenega dohodka, nego zahteva letno 500 milijonov mark. Glavni vzrok je velik in drag uradniški aparat, ki je posebno otežil proračun, ko so se uradniki, ki so bili v vojski vrnili in so morali biti dotedanji uradniki odpušteni. Ker pa ima uradnik po zakonu odpravnino, je moral državna blagajna izplačati najnižjemu uradniku 60.000 do 70.000 mark. Teh velikih stroškov niso prejemniki pokrili, ker nemška industrija počiva zaradi pomanjkanja surovin. Monopol mora vsled tega kupovati špirt v inozemstvu. Pri tem ima velike dohodka, ker kupuje špirt po 12—14 mark v inozemstvu, a prodaja po 60—90, a tudi več mark. A vzlic temu ni mogla pokriti stroškov.

Bruseljaka konferenca. Kakor poroča »Petit Journal«, bo bruseljska konferenca svoje delovanje nadaljevala na ta način, da se udeležniki razdelijo na 5 komisij, ki bodo posebej zborovale in se le od časa do časa sestale. Kakor dostavlja dopisnik tega lista, pa delovanje komisij nima takega pomena, kakor porazgovori, ki se vršijo med delegati raznih držav v kulorijih. Tako ima avstrijsko odposlanstvo daljša pogajanja z ameriški delegati. — »Echo de Paris« poroča, da bankir Urand in nekateri nevturalci delegati sodijo, da so edinele krediti za obnovo mednarodno vprašanje in da se morajo obravnavati posebej.

Japonska banka v Hamburgu. V Hamburgu je ustanovljena podružnica banke Joka Hama Specia Limita. Bančni kapital znaša 100 milijonov jenov, a rezervna glavica 50 milijonov jenov.

Mezopotamijca nova dožela za gojenje bombaza. Angleški poljedelski urad je napravil preizkuse z gojenjem bombaza v Mezopotamiji, kojih izid je jako dober. Angleži računajo, da bodo pridobivali letno za 12—15 milijonov liber bombaza. Prej bodo morali izvršiti še kanalizacijo za namakanje sveta in nabaviti potrebne gospodarske stroje.

Sport.

Prijave za distančni marš za civilne sportnike so zaključile v sredo, dne 29. t. m. zvečer. Na poznejše prijave se ne bo oziralo. Start za civ. tekmovalce je 2 minuti pred vojniki in dobe isti vojaško opravilo, to je 20 kg težki nahrbtnik in puško v nedeljo ob 8. uri na prostoru »Hirje«.

Prvovrstena nogometna tekma S. K. Maribor : Rote Elf se je vršila v nedeljo. Izid 4 : 1 (0 : 0) v prid Rote Elf.

Dopisi.

Mezdno gibanje v revirjih. Dne 22. t. m. je v Zagorju sklicala Unija slovenskih rudarjev konferenco, ki se je bavila z dosedanjim mezdinim gibanjem. Rudarji v Libolah so pred kratkim končali mezdno gibanje, pri katerem se je pri obeh podjetjih Somenberg in rudnik Schütz povisale devne mezde za 50 odstotkov. Obenem je dovolil prvi rudnik še 4 krone dnevno draginske doklade, rudnik Schütz za doklado v formi premije. Rudarji v Globokem so dosegli zadnji teden znatno povisjanje svojih dohodkov. Rudarji v Črni, Mežicah imajo že tri tedne po Uniji vlozene zahteve, zaradi katerih bo Unija vnovič zahtevala sklicanje obravnave. Rudarji v Velenjah in Zabukovci so predložili pred par dnevi zahteve montanističnemu odseku. Tudi v Mirni se je za del delavcev že vložila zahteva, za drugi del in rudarje v Krmelju se po dogovoru s krajevnim odborom stori isto. Za rudnike Trboveljske družbe Kočevje, Rajhenburg, Hudajama, Trbovlje, Hrastnik, Zagorje se vložijo zahteve, in sicer povisjanje plače za 50 odstotkov in nabavni prispevek, obenem se zahteva, da družba prevzame plačilo dohodarskega davka. Memorandum bodo predložile podružnice same, zato da v zahteve uvedejo tudi vse lokalne potrebščine. Končno pa so pooblastile Unijsko vodstvo, da jih pri obravnavi zastopa. Zastopniki raznih rudnikov so vsled lažnjive komunistične agitacije, poročali, kako so rudarji razburjeni, nad komunističnimi agitatorji, ki so poprej obetal zlate gradove, nazadnje pa niti pogodbe niso znali skleniti, tako da so rudarji, odkar je potekla zadnja pogodba, to je približno že 10 dni brez vsake pogodbe, o kakem povisiku niti ni govora, pač pa so se komunisti izrazili, da so zadovoljni s sedanji dohodki ter so s tem seveda otežkočili sklepanje nove pogodbe Uniji slovenski rudarjev in tako oskodovali rudarje. Sedaj imajo rudarji jasen dokaz, kaj pomeni komunistično razdiranje delavske solidarnosti. Prepričani smo, kar smo izvedeli iz poročil, da bodo rudarji temeljito obračunali z raznimi Makuci in Zor-

geti; če se ti gospodje igrali dvojno igro pri železničarjih dalje časa, je pri rudarjih pač ne bodo. Laž in demagogija ima kratko življenje, ker pa ta komunisti ni ničesar drugega, zato mu v revirjih preti v kratkem konec.

Komunistični strokovnjak o rudarstvu. Iz Poljskua pri Litiji nam pišejo, da so dne 12. t. m. komunisti sklicali na Poljskui shod. Poleg par mladih fantičkov je prišel na shod tudi ljubljanski nekdanji krojač Ludvik Zadnik, ki so ga pred kakimi 20 leti kovinarji v Štoreh in rudarji v Trbovljah parkrat nabunkali, ker jim je poveril novce, katere so mu izročili. Ta možakar je na shodu pripovedoval med drugim kmetom tudi približno tole: Kmetje, sedaj bodo rudarji prevzeli rudokope v svoje roke, vsak bo prodajal nakopani premore sam in prodajali ga bodo veliko dražje kakor sedanje podjetje, vsled tega boste tudi vi imeli od tega dobiček. Ker vam bodo rudarji lahko veliko dražje plačevali krompir in fižol. Zastopnik okrajnega glavarstva se je komaj premagoval, da se ni na glas smejal temu vzornemu strokovnjaku o rudarstvu. Ko pa so kmetje odhajali od shoda, so se pogovarjali, češ, ta še pač ni nikoli videl rudnika, pa menda tudi ne kmeta, ker bi sicer ne pripovedoval take budalosti. Neki kmet pa se je baje odrezal: Ja, če imamo take gospode pri kmetijstvu, pa bomo še dolgo čakali na razdelitev veleposestev. Komunisti so res mojstri, kaj ne?

Sodrug! Ali se nahaja »NAPREJ« v oseh javnih lokalih, v katere zahajate?

Pred volitvami.

Volilni red za ustavoivorno skupščino (konstituanto).

(Dalje.)

18. Kako postopa sodišče pri reklamacijah?

Sodišče mora vse sklepe, ki jih je občinski urad z ozirom na vlozene reklamacije napravil, pregledati in potrditi ali pa sklen spremeniti in o tem občinski urad takoj obvestiti. Ravnotako mora tudi rešiti pritožbe ki so vložene proti sklepom občinskega urada in tudi o tem občinski urad obvestiti. Občinski urad mora v smislu teh rešitev popraviti svoj volilni imenik. Ravnotako pa popravi tudi sodišče svoj izvod volilnega imenika.

Proti sklepom sodišča ni nobene pritožbe več.

19. Kdaj postane volilni imenik končnoveljavni?

Dne 6. novembra 1920 morajo biti vse te poprave volilnih imenikov končane. Občinski urad mora svoj popravljeni imenik še enkrat poslati sodišču. ki kontrolira, če-li je občinski urad volilni imenik tako popravil. kakor je treba v smislu sklenov sodišča. Nato potrdi sodišče tako popravljeni imenik. ki postane s tem končno veljaven.

Ta imenik služi potem za podlago glasovanja. Kdor ni v voljnem imeniku, ta ne more pod nobenim pogojem glasovati.

Somišljenikom! Sodrug!

Do 25. t. m. so morale vse občine biti gotove z volilnimi imeniki. V kratkem bodo ti volilni imeniki v občinskih pisarnah na vlogled volilcem. Vsakdo ima pravico se neoporičati o tem, ali je vpisan ali ni. Pomnite, da so te volilne imenike večinoma sestavili Vaši nasorotniki. Računajte s tem, da so Vas morda nalašč in namenoma izpustili. Zato je Vaša dolžnost, da se pravočasno neoporičate. kako so delali klerikalni in liberalni župani ter obč. gerenti! Kdor ni vpisan na takoj zahteva vnosi ter se preskrbi s potrebnimi listinami (krstni list, domovinski list t. t. d.).

Pazite na vse objave v »Napreju« glede reklamacijskega postopanja. Naš list bo na možnosti o važnih stvareh poročal.

Centralni volilni odbor I. S. D. S.

Sodrugom na Kranjskem!

Vse donise in objave zaradi predstojenčih volitev je nasloviti na Volilni odbor za Kranjsko v Ljubljani. Knafleova ulica št. 4.

Spominjajte se volilnega sklada!

Izdajatelj: Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Najceneje! Zelo uspešno! Najceneje!

Inserirajte v „NAPREJU“.

Največji tarif! Največji popusti!

Petrolejske vrče in zaobe **Gostilna Debevec**

kupujejo (zaboj z dvema vrčema) po
K 58'—

posamezne vrče po K 22'—
franko postaja odposiljatelj.

Hrovat & Kemp.
Ljubljana. Poleg realke.

Po zelo znižani ceni nove
Dvokolesa.

plašči, zračnice, šivalni stroji
in vsakovrstni deli, karbitne
svetilke, gorilci itd. Sprejemo
se v popravilo dvokolesa in
razni stroji.

F. RATJEL, LJUBLJANA, Stari trg št. 28.

!Proti Griži!

Zdravniško priporočeno
črno dalmat. vino

KUČ

se dobi edino v gostilni
pri „DALMATINCU“, Sodna ulica 4.

Naročite!

V teku 10. dni prispe večja množina **dežnih plaščev** v vseh
številkah od 44—56 in raznih oblikah za dame in gospode. —
Izdelek in kakovost švicarska v ceni od K 900'— do K 1050'—
za komad. — Zajemčeno nepremočljivo! — Naročila
sprejema: Prva kranjska razpošiljalna

SCHWAB & BIZJAK
LJUBLJANA, Dvorni trg št. 3.
Pri poštnih naročilih zadostuje samo navedba številke.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte
v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno
dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder
„Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna
zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik pri „Zlatem jellenu“ IV.,
--- Marijin trg. ---

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje

d. d. na Bregu pri Ptuj

ima na prodaj prvovrstne

gonilne in šivalne jermene

inozemске provenijence v večjih množinah,
po zmernih cenah.

**Proda se večja množina
časopisnega papirja**

v upravi Napreja.

MONSIEUR! MADAME! **GOSPOD! GOSPA!**
Pour votre toilette prenez de: Za Vašo toileto jemljite

Eau de cologne -Driay- kolinsko vodo

en litre et flacon de 120 g v litrih in steklenicah po 120 g

Vente en gros pour SHS Prodaja na debelo v SHS

Ljubljana **R. Driay**, Pred Skofijo 21 Ljubljana

M. Kuštrin

Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta št. 20 Podr. Jurčičeva ul. 9

priporočam

pneumatiko
za avto in kolesa ter vsake
vrste gumijevih predme-
tov, izolirane žice za
električno napeljavo,
elektrotehnični material
po najnižjih cenah.

Telefon št. 470.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Poziv k subskripciji delnic.

Upravni svet oddaja v javno subskripcijo vso osnovno glavnico, ki znaša

**20.000.000 K in je razdeljena na 50.000 na prinosca se glasečih delnic po
400 K (§§ 5. in 6. pravil).**

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati s 5% obrestmi od 1. januarja t. l. dalje. Vrhutega
je vplačati za stroške, zlasti izdajo delnic, po 60 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1920.

Prijave sprejema Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice so deležne čistega dobička od 1. januarja 1920 ter so opremljene s kuponi za leto 1920.
Vsakemu subskribentu bo izdal zavod potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.
O dodelitvi delnic odloča upravni svet svobodno, vendar postane dodelitev pravomočna šele z odobrenjem ministrstva za
trgovino in industrijo oddelka v Ljubljani.

Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim do-
deljenih delnic, oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti
prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

Vse delnice ostanejo pod zaporo do občnega zbora, ki bo odobril bilanco za šesto poslovno leto.

V smislu § 16. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Za upravni svet:

Ivan Knez,
predsednik.

Peter Kozina,
podpredsednik.